

Utbildningsinspektion i grundskolan Hedenvindsskolan

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av rektorsområdet

Hedenvinds rektorsområde	Antal barn/elever
Grundskola	216
Förskola	75
Skolbarnsomsorg	42
Förskoleklass	31
Särskola	2

Verksamheterna inom Hedenvinds rektorsområde ligger i Strömsunds tätort. I rektorsområdet ingår Hedenvindsskolan (F-6), med fritidshemmen Myran och Gryningen, samt tre förskolor. Rektorn leder verksamheten med hjälp av en studieledare och fyra platschefer. Personalen ingår i arbetslag och personalomsättningen är mycket låg.

Hedenvindsskolan som byggdes 1986 är uppförd i ett plan. Där finns all grundskoleverksamhet, ett mindre skolbibliotek, personalrum och skolledningens kontor. Lektionssalar för slöjd och idrott, liksom skolmatsalen finns på Vattudalsskolan (7-9) som ligger strax intill.

Hedenvindsskolan har två klasser i varje årskurs, utom i årskurs ett där det totalt finns 30 elever. Cirka 30 procent av eleverna åker skolskjuts.

Höstterminen 2003 startades ett Resurscentrum i Hedenvindsskolan, för elever mottagna i särskolan och barn i behov av särskilt stöd. Verksamheten är under uppbyggnad och utgör i dagsläget inget tydligt alternativ för de barn som är mottagna i särskolan.

Skolbarnsomsorg

Fritidshemmen Myran och Gryningen finns i två separata byggnader på skolgården. Förskoleklasserna nyttjar lokalerna på Myran under förmiddagstid tre dagar per vecka. Ett mindre fritidshem för barn i behov av särskilt stöd, Hedenhös, finns inne i Hedenvindsskolan.

Genomförandet av inspektionen i Hedenvinds rektorsområde

Skolverket sände den 27 april 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Hedenvinds rektorsområde har bestått av undervisningsråden Marie Ivarsson, Stefan Persson och Anders Nylander. Besök i Hedenvinds rektorsområde genomfördes den 31 augusti samt den 28 - 30 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Hedenvinds rektorsområde, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

Gruppintervjuer med personal, elever och föräldrar genomfördes. Tid avsattes också för besök i verksamheterna, rundvandring i lokalerna och spontana samtal med elever och personal. Rektorn liksom platschefen för förskola och fritidshem intervjuades separat. Besöket avslutades med återkoppling till rektorn.

Inspektionen av förskoleverksamheten vid Lindbergsbackens förskola beskrivs i en separat förskolerapport.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Eleverna vid Hedenvindsskolan var spontana och öppna i sitt bemötande av inspektörerna. De var också ivriga att visa sina skolarbeten. Relationerna mellan elever och lärare är goda. Av genomförda intervjuer framgår att eleverna trivs, är trygga och tycker att det är roligt i skolan. Enligt eleverna får alla vara med och leka på rasterna. Det förekommer sällan att elever är dumma mot varandra. Pojkar och flickor leker tillsammans. Inställningen till nyinflyttade invandrarelever är ”nyfiket positiv” enligt föräldrarna. Eleverna hjälper efter bästa förmåga till så att de nya kamraterna kan få behållning av undervisningen.

De föräldrar som inspektörerna samtalat med anser att det förekommer att elever kränks och mobbas i skolan. Föräldrarna ger ett flertal olika exempel och tillägger också att vissa barn känner sig utanför. Föräldrarna känner sig dock trygga med att personalen tar tag i de händelser som inträffar.

Vid lektionsbesöken var eleverna generellt sett duktiga på att ta ansvar för sitt arbete och att bidra till lugn och ro i klassrummet. Av intervjuer framgår att de yngre barnen tar ett större ansvar för skolmiljön än de äldre. Nedskräpning, klotter och förstörelse är ovanligt.

Inspektörernas intryck är att eleverna tycker att det är viktigt att kunna vara med och påverka sin skolsituation. Eleverna vill dock påverka mer än vad de får.

Skolbarnsomsorg

Barnen trivs och har roligt i fritidshemsverksamheten. Enligt personalen känner barnen trygghet och visar förtroende för vuxna. Detta stämmer väl överens med inspektörernas iakttagelser under besöket och gäller även för förskoleklassen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultaten inom området normer och värden är goda.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Under barnens tid i förskoleklassen genomförs ett antal diagnoser i syfte att tidigt fånga upp de barn som är i behov av särskilt stöd. Specialpedagogen sammanställer resultaten, men de presenteras inte som ett resultat av lärande i kvalitetsredovisningen.

Vid lektionsbesöken visar eleverna generellt sett god förmåga att arbeta självständigt. Många praktiska och experimentella inslag i undervisningen borgar för att elevernas problemlösningsförmåga tränas och utvecklas under åren på Hedenvindsskolan.

Resultatet på de nationella diagnoserna i årskurs 2 har varit goda och stabila över tid. En radikal försämring kan dock noteras läsåret 2003/04 då 30 procent av eleverna inte nådde målen i matematik. Motsvarande siffra för svenska var 20 procent.

Resultaten på de nationella proven i årskurs 5 har försämrats under de två senaste åren. Lsåret 2002/03 uppnådde cirka 15 procent av eleverna inte målen i vart och ett av ämnena matematik, svenska och engelska. Lsåret 2003/04 uppnådde tio procent av eleverna inte målen i engelska och svenska, medan 20 procent av eleverna inte nådde målen i matematik.

Av skolans egen statistik framgår att andelen barn som behöver särskilt stöd i matematik, svenska och engelska har minskat under de senaste åren. Eftersom resultaten på nationella diagnoser och prov har försämrats borde stödbehovet ha ökat.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultaten inom området kunskaper är godtagbara.

Orsakerna till att resultaten på nationella prov och diagnoser försämrats bör närmare analyseras och relevanta åtgärder bör därefter vidtas för att förbättra studieresultaten. Speciellt bör orsakerna till studieresultaten i matematik undersökas.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Föräldrar till barn i förskoleklassen får hem ett månadsblad med planering och information om månadens läxor. Ett föräldramöte och ett utvecklingssamtal per barn genomförs varje termin. Föräldrarnas synpunkter på verksamheten fångas in via utvecklingssamtal och föräldramöten. De föräldrar som provat att framföra synpunkter och klagomål har blivit väl bemötta. De uppskattar den raka kommunikation som råder mellan personal och föräldrar.

Hedenvindsskolan har trivselregler som enligt rektorn går att följa. Eleverna säger att lärarna har läst upp och förklarat trivselreglerna. I början på höstterminen skickas de också hem till föräldrarna.

Klassråd genomförs i alla klasser. I elevrådet som träffas en gång per månad ingår en representant från varje klass. Studieledaren deltar vid mötet och för frågor vidare till rektor för beslut. Enligt eleverna har de svårt att få gehör för sina önskemål, speciellt när det gäller skolgården. Det direkta elevinflytandet i undervisningssituationen begränsas till att välja forskningsuppgift, kamrat att samarbeta med och i vilken ordning olika uppgifter ska göras. Vid elevintervjuerna framgår att eleverna vill ha ett större inflytande över sin skolsituation.

Föräldrarna är nöjda med sina kontakter med skolan som sker via föräldramöten, utvecklingssamtal och veckobrev. Hösten 2002/03 fanns ett aktivt föräldraråd med två representanter från varje klass.

Nya fall av kränkande behandling har inte upptäckts sedan höstterminen 2003 enligt rektorn som anser att ”personalen måste se mer än vad barnen säger”. Nuvarande ”Handlingsplan mot mobbning” har varit på remiss hos föräldraråd och elevråd. Den har presenterats och diskuteras vid föräldramöten i varje klass under höstterminen 2004. Vid inspektionsbesöket kände eleverna varken till handlingsplanen eller vilka rutiner som finns på skolan när en kränkning inträffar. Planen innefattar inte begreppet kränkande behandling och att kränkningar kan förekomma mellan elever och personal. Skolans förebyggande arbete vilar på varje enskild lärares prioritering. Elevernas sociala situation i skolan tas upp vid utvecklingssamtal.

Regelbunden motion och hälsofostran under parollen ”Sätt Hedenvind i rörelse” är en viktig del i skolans arbete. Eleverna har fysisk aktivitet varje dag.

Skolbarnsomsorg

Vid föräldraintervjuerna framgår att föräldrarna inte känner till vilket innehåll som fritidshemsverksamheten erbjuder och att informationen i samband med hämtning av barnen är knapphändig.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att arbetet inom området arbetsmiljö och delaktighet håller god kvalitet.

Handlingsplanen såväl som det förebyggande arbetet mot kränkande behandling behöver förbättras.

Fritidshemmens information och dialog med föräldrarna om verksamhetens innehåll bör förbättras.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Personalen vid Myran har informerat föräldrarna om målen för verksamheten i förskoleklassen. Tanken är att barnen till stor del ska leka in sin kunskap och bli väl förberedda inför årskurs 1. Enligt personalen ligger verksamheten närmare skolans metoder än förskolans. Barnen kommer till Myrans förskoleklasser från sex olika förskolor. Verksamheten bedrivs fem timmar per dag, från tisdag till torsdag varje vecka. Många barn fortsätter sin dag på fritidshemmet som använder samma lokaler. Barnen tycker att det är roligt på Myran. De föräldrar som inspektörerna samtalat med är i huvudsak nöjda. Barn i behov av särskilt stöd har blivit väl emottagna.

Förskoleklassverksamheten har en tydlig struktur. Under morgonsamlingen tränar barnen sig i att tala i en större grupp, lyssna och vänta på sin tur. Veckans schema finns på en anslagstavla. Dagen är indelad i kortare pass där varje aktivitet har en symbol som barnen känner igen. Inspektörerna får intrycket att verksamheten är omväxlande och innehåller mycket uteaktiviteter och kreativa inslag. Verksamheten är sammanhållen – i huvudsak arbetar alla barn med samma uppgift samtidigt. Uppgifterna ger dock utrymme för differentiering av svårighetsgraden. Barnen tycker att det är viktigt och roligt att få läxa. Läxorna är konstruerade så att de kan lösas av alla barn. Barnen sparar sina arbeten i en pärm som är ett första steg mot en portfolio.

Lärarna vid Hedenvindsskolan anser att styrdokumentens innehåll finns i bakhuvudet när de planerar undervisningen. "Längst fram" ligger målen i arbetsplanen som nyligen reviderats. På skolan finns en fadderverksamhet som också återspeglas i arbetslagsstrukturen. Vid föräldraintervjun framkommer att föräldrarna är nöjda med att skolan inte arbetar åldersintegrerat och att de tycker att

skolan har bra lärare. Fadderverksamheten involverar alla barn från och med vårterminen i förskoleklassen till och med årskurs 6.

”Hedenvinds portal” beskriver vilka egenskaper och förmågor som skolans elever ska stimuleras till att utveckla under sin tid i skolan. Hedenvindsskolan har också en vision som bygger på att varje barn är en unik personlighet som skall uppmuntras till allt högre nivåer av insikter, färdigheter och kunskaper. Skolans profilering innebär att stor vikt läggs vid att utveckla elevernas språk – i tal, i skrift, kroppsspråk och lyssnande. Språket utvecklar tanken och därmed lärandet enligt visionen. Varje barn måste få en chans att lära ”på sitt sätt”.

De elever och föräldrar som intervjuats känner endast i marginell omfattning till målen för utbildningen. Varje barn har dock en utvecklingsplan för årskurserna F–6 med tio fasta underrubriker där elevernas väg i arbetet med att nå målen för utbildningen successivt dokumenteras.

Inspektörerna får uppfattningen att skolans lärare under åren hittat sitt eget sätt att genomföra undervisningen som de trivs med och behärskar. Lärarna ger eleverna struktur och ramar för arbetet på ett naturligt och trevligt sätt. Uppgifter, arbetssätt och ett stort utbud av läromedel ger variation i skoldagen. Eleverna är aktiva och självständiga och tar ett rimligt ansvar för arbetsron i klassrummet. Inspektörerna får dock intrycket av att litet utrymme ges till eleverna för att träna sin förmåga att planera och reflektera över sitt eget arbete och lärande.

Det ”pedagogiska guldskorn” som intervjuade elever i årskurs 2 uppskattar allra mest är ”Företaget”. Det är en Montessorinspirerad undervisning i svenska som även förekommer i årskurs 3. I en klass får varje barn utarbeta en egen VIP-portfölj och göra en utställning om sig själv samt på olika sätt stå i centrum för kamraternas uppmärksamhet under en hel vecka. Tanken är att stärka elevernas självkänsla och självförtroende genom att utgå från elevernas starka sidor och att goda skolprestationer i förlängningen ska stimuleras.

Utvecklingssamtalen som genomförs en gång per termin förbereds av eleverna genom att de besvarar ett antal frågor i en enkät. Enkätens innehåll och utseende har anpassats till varje årskurs utifrån ett underlag som lärarna utarbetat tillsammans. För årskurserna 4–6 finns en plan som översiktligt beskriver delmål med samtalen - till exempel att delge föräldrarna resultatet på de nationella proven eller att samtalet ska ligga till grund för valet till årskurs 7. Enligt föräldrarna är de 30 minuter som avsätts för varje utvecklingssamtal för kort tid. Föräldrarna anser att de vet hur deras barn ”ligger till” i olika ämnen. Eleverna säger att de har svårt att förstå lärarnas bedömningar.

Skolan har en plan för den löpande diagnostiseringen av elevernas språkutveckling. Den sker vid flera tillfällen varje läsår. Dessutom genomförs nationella prov och diagnoser. Lärarna upplever att de elever som har omfattande stödbehov får så mycket stöd som de klarar av att ta emot. Lärarna anser vidare att det finns en ”mellangrupp” av elever som skulle behöva mer stöd i klassrummet och de efterlyser därför personalförstärkningar.

Inför varje läsår diskuterar rektorn och specialpedagogerna igenom hur den specialpedagogiska resursen ska fördelas mellan eleverna. Liten flexibilitet finns därefter för nytillkomna behov. Särskilt stöd ges främst inom svenska, engelska

och matematik. Skolan prioriterar stöd i de tidigare skolåren. Stödet ges i huvudsak enskilt eller i mindre grupper. Datorbaserade läromedel används i begränsad omfattning inom specialpedagogiken.

Elev, föräldrar, klasslärare och specialpedagog är involverade vid utarbetandet av åtgärdsprogram. Den som ger särskilt stöd - i allmänhet specialpedagogen - ansvarar för att upprätta, följa upp och arkivera åtgärdsprogrammen. En elev kan ha flera åtgärdsprogram.

Elevvårdsteamet, där rektor ingår, träffas varje vecka. Ibland hålls då en elevvårdskonferens. Föräldrar inbjuds alltid att delta, däremot inte elever i yngre åldrar.

På skolan finns två elever som är mottagna i särskolan, varav en träningsskoleelev, som läser enligt särskolans kursplaner. Dessa elever har individuella utvecklingsplaner. Inspektionen visar att personalen lägger stor vikt vid att ge dessa elever en omväxlande och lärorik utbildning som är anpassad till respektive elevs utveckling och förmåga. Integreringen av särskoleeleverna i grundskoleverksamheten genomförs så långt det bedömts möjligt lokalmässigt, socialt och pedagogiskt.

Resurscentrum – Hedenhös - startades upp höstterminen 2003 men verksamheten har ännu inte hittat sin form. Det finns inte några kommunala inriktningsbeslut kring Resurscentrums verksamhet. En träningsskoleelev har hela sin skoldag inom Resurscentret och varannan fredag deltar ett par träningsskoleelever från andra skolor i verksamheten. I lokalerna finns ett fritidshem för barn med särskilda behov. Resurscentret är också ett ”andningshål” för elever som tillfälligt behöver extra lugn och ro under skoldagen.

Skolbarnsomsorg

Vid elevintervjuerna framgår att eleverna tycker att det är roligt att gå på fritids. De tycker att det är skönt att verksamheten är fri och att de exempelvis kan baka, leka och pyssla. Vanliga inslag i verksamheten är också idrottslek, bad, bild och form. Personalen deltar inte i utvecklingssamtal för de fritidsbarn som går i årskurs 1.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska verksamheten och undervisningen håller god kvalitet.

Informationen till elever och föräldrar om målen för utbildningen bör förbättras i syfte att skapa en mer målinriktad verksamhet. Sambandet mellan kursmål och bedömning av studieprestationer bör konkretiseras till en nivå som eleverna förstår.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Rektorn deltar i områdeschefsträffar varje månad. Skolans ledningsgrupp har gemensamma träffar en gång per termin. Tid för långsiktiga frågor, till exempel inom de områden som prioriterats i skolplanen, avsätts vid två tillfällen per termin.

Rektorn fattar beslut i elevärenden och deltar i elevvårdskonferensen. Hon är väl förtrogen med verksamheten och känd bland elever och föräldrar. Rektorn känner enligt personalen alla elever vid namn. Rektorn har ett starkt stöd hos lärarna i grundskolan.

Studieledaren har en arbetsbeskrivning. Till stor del innehåller den arbetsuppgifter av administrativ karaktär som till exempel schemaläggning, skolskjutsplanering, vikarieanskaffning samt att beställa läromedel och förbrukningsmateriel. Studieledaren förväntas dessutom leda elevomsorgsarbetet och hålla sammanträden med personalen i frågor som berör verksamheten vid skolan. Tillsammans med personalen ska han också utveckla, utvärdera och revidera skolans arbetsplan.

Personalen som arbetar i förskoleklass och fritidshem utgör ett arbetslag. I grundskolan finns tre arbetslag där till exempel personal i årskurs 1 och 4 arbetar tillsammans. I varje arbetslag ingår 5-6 lärare.

Skolans personal har enats kring skolans profil och vision. Under besöket tog inspektörerna del av "pedagogiska guldgruv" som inte fått spridning till övriga lärare på skolan. Det finns enligt personalen inte heller något samarbete mellan förskoleklassen och årskurs 1. Rektor gav exempel på kompetensutvecklingsåtgärder som inte gett resultat i form av gemensamt utvecklingsarbete på skolan. Rektorn har enligt läroplanen ett uttalat ansvar för att samarbetsformer och samverkan utvecklas inom skolans olika verksamheter och yrkesgrupper.

Skolans arbetsplan består i huvudsak av lokalt bearbetade kursplaner. Arbetsplanen, som revideras årligen, tar inte fasta på de prioriterade målen i skolplanen. Skolans Kvalitetsrapport (kvalitetsredovisning) följer den struktur som bestämts i kommunen. Resultat och måluppfyllelse beskrivs i huvudsak i form av aktiviteter. Enligt rektorn bygger innehållet i kvalitetsrapporten på lärares självvärderingar. Det finns inte några gemensamma uppföljningar av hur elever och föräldrar upplever skolans verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning, ledning och kvalitetsarbetet på skolan håller godtagbar kvalitet.

Samarbetsformer och samverkan bör utvecklas mellan personal i förskoleklass, skola och fritidshem så att varje elevs utveckling och lärande kan stödjas.

Innehåll och former för kvalitetsarbetet inom rektorsområdet behöver tydliggöras. Särskild vikt bör läggas vid uppföljning och analys av verksamhetens processer och resultat.

Skolans arbetsplan och kvalitetsredovisning bör förbättras så att de blir effektiva hjälpmedel i ledningen och styrningen av skolan.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Inom rektorsområdet säkerställs att eleverna får den undervisningstid som de har rätt till under sin grundskoletid. Inspektörerna finner dock, med utgångspunkt i rektors redogörelse och elevernas berättelser, att elevens val inte genomförs i den omfattning som timplanen föreskriver.

Vid intervjuer med föräldrar framkommer att skolans information till föräldrarna angående skolhälsovården inte är tillräckligt tydlig. Eleverna upplever att skolsköterskan sällan finns tillgänglig på utsatt tid.

Skolskjutsarna fungerar bra och personalen följer vid behov elever till bussarna. Som längst är väntetiden 50 minuter. Vuxna finns tillgängliga på skolan men organiserad tillsyn finns inte.

Information och erbjudande om modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål ges inte till de elever som har rätt till detta. Nyligen invandrade elever som saknar kunskaper i såväl svenska som engelska inplaceras direkt i en svenskspråkig klass. Det finns inte någon metod för hur stödet i svenska ska utformas så att dessa elever snabbt kan tillägna sig en sådan språkbehärskning att de med fullt utbyte kan tillgodogöra sig utbildningen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att området tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning inte håller godtagbar kvalitet.

Utformningen av särskilt stöd i svenska för nyligen invandrade elever bör utvecklas och säkerställas, så att dessa elever snabbt kan tillägna sig en sådan språkbehärskning att de med fullt utbyte kan tillgodogöra sig utbildningen.

Elevens val erbjudas inte i den omfattning som timplanen föreskriver.

Information och erbjudande om modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål ges inte till de elever som har rätt till detta.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I rektorsområdet finns 58 anställda. Av dessa arbetar 15 personer inom förskoleverksamheten. För ledningen av skolan finns förutom rektor en studieledare som arbetar 40 procent med grundskoleverksamheten, samt fyra platschefer för vilka ytterligare 40 procents ledningsresurs avsatts. Rektor har därtill tillgång till administrativt stöd motsvarande 25 procents tjänst.

Skolan får resurser motsvarande 7,2 lärare per 100 barn. Dessutom får skolan sju timmar per vecka för särskoleelever. Med något undantag är personalen behörig för den undervisning som de ansvarar för. Skolan har fyra utbildade specialpedagoger, varav en även är utbildad talpedagog.

Skolan delar en skolsköterska med 75 procents tjänstgöring med Bredgårdsskolan. En kurator och en skolläkare som arbetar för alla kommunens grundskolor finns att tillgå. Psykologutredningar köps externt och det är inte ovanligt med upp till sex månaders väntetid.

Skolan är byggd i ett plan och varje klassrum har en egen ingång. Två klassrum delar på ett grupprum. Det finns också gott om arbetsplatser i de breda korridorerna. I en datasal finns 14 datorer. Dessutom finns en dator utan internetanslutning i varje grupprum. Kommunens bibliotek, som ligger cirka 500 m från skolan, nyttjas varje vecka. Inspektörerna finner att lokalerna är flexibla och funktionella samt att tillgången till läromedel är god. Specialpedagogerna är mycket nöjda med tillgången på läromedel inom det specialpedagogiska området.

På skolan finns för närvarande flera funktionshindrade och allergiska elever. Lokalerna anpassas så att elevers särskilda behov tillgodoses.

Enligt föräldrarna klagar barnen periodvis på bristen på uteaktiviteter. Underhållet av utemiljön svarar, sedan flera år tillbaka, inte mot behoven enligt skolans personal. Varje klass får en grundsats med lekmateriel för utomhusbruk.

Den interna resursfördelningen på skolan sker i två steg. Först säkerställs att alla elever får den minsta garanterade undervisningstiden, därefter prioriteras resurser för elever i behov av särskilt stöd. Erfarenheter från föregående års verksamhet kan till exempel påverka hur mycket lärartid som avsätts till olika klasser och vilken kompetensutveckling som ska prioriteras.

Skolbarnsomsorg

Inom fritidshemmen och förskoleklasserna arbetar förskollärare, fritidspedagoger och barnskötare.

Myrans och Gryningens lokaler ligger i egna byggnader på skolgården. Myrans lokaler är relativt trånga men fungerar tack vare att barnen vistas mycket utomhus. Hallen är en "flaskhals" och kapaciteten för att torka barnens kläder är för liten enligt de föräldrar som inspektörerna samtalat med. De anser vidare att utemiljön är dålig. Det finns ingen naturlig avgränsning av gården, vilket försvårar arbetet med att hålla uppsikt över barnen. Det är inte heller ovanligt att de äldre barnen lägger beslag på lekställningarna på gården.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången på resurser är god.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Hedenvinds rektorsområde övergripande är av god kvalitet. Hedenvinds vision bygger på att varje barn är en unik personlighet som ska uppmuntras till allt högre nivåer av insikter, färdigheter och kunskaper. Eleverna trivs och tycker att det är roligt i skolan. Kompetent personal, flexibla lokaler och god tillgång till läromedel skapar goda förutsättningar för att ge eleverna en tidsenlig utbildning.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- orsakerna till att resultaten på nationella prov och diagnoser försämrats bör närmare analyseras och relevanta åtgärder bör därefter vidtas för att förbättra studieresultaten. Speciellt bör orsakerna till studieresultaten i matematik undersökas,
- handlingsplanen såväl som det förebyggande arbetet mot kränkande behandling behöver förbättras,
- fritidshemmens information och dialog med föräldrarna om verksamhetens innehåll bör förbättras,
- informationen till elever och föräldrar om målen för utbildningen bör förbättras i syfte att skapa en mer målinriktad verksamhet. Sambandet mellan kursmål och bedömning av studieprestationer bör konkretiseras till en nivå som eleverna förstår,
- samarbetsformer och samverkan bör utvecklas mellan personal i förskoleklass, skola och fritidshem så att varje elevs utveckling och lärande kan stödjas,
- innehåll och former för kvalitetsarbetet inom rektorsområdet behöver tydliggöras. Särskild vikt bör läggas vid uppföljning och analys av verksamhetens processer och resultat,
- skolans arbetsplan och kvalitetsredovisning bör förbättras så att de blir effektiva hjälpmedel i ledningen och styrningen av skolan samt
- utformningen av särskilt stöd i svenska för nyligen invandrade elever bör utvecklas och säkerställas, så att dessa elever snabbt kan tillägna sig en sådan språkbehärskning att de med fullt utbyte kan tillgodogöra sig utbildningen.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Elevens val erbjudas inte i den omfattning som timplanen föreskriver. (2 kap. 19 § grundskoleförordningen).
- Information och erbjudande om modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål ges inte till de elever som har rätt till detta. (2 kap. 9 § och 5 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Datum

Ort

2005-03-21

Umeå

Marie Ivarsson

Anders Nylander

Stefan Persson